

Od 6. januara 1929. do 5. maja 1935.

(Nastavak)

Sa svojom manifestom od 6. januara 1929. Kralj je preuzeo državno kormilo u svoje ruke i otvorio jedan novi režim.

Taj režim prema izričitoj tekstu same manifestacije kao i kasnijim kraljevskim izjavama trebao je da bude privremen i da traje samo doli, dok se ne razvedu narod i stvari u atmosferu uzajamnog povjerenja. Iza toga trebalo je opet da nastupi normalni ustavni poredak. Uklonjenim viševladavskom ustavu i odlaganjem parlamentarizma, morao su biti omogućeni i ustavna prava građana i povući politički zakoni, koji su ta prava dopustila. Ali to nije bilo tako strano. Slobođa djelovanja na konstruktivnom polju rada ostala je dovoljna. Dva glavna ustavna faktora narod i Kralj postojala su i dalje. Uklonjen je samo onaj posrednik koji ih je razdvajao. Kraljev 6. januarski manifest po svojoj suštini, davao je utjelovljenje političkim aspiracijama svih dijelova našeg naroda i kulturno-perzonalnim potrebama svakog pojedinca, i doprinio stišavanju duhova u zemlji.

Uklanjanjem parlamentarizma i obrazovanjem vnapjeranijem vlade, za svoje saradnike Kralj nije mogao uzeti same vojnike. Umjestaj vojsku u politiku predstavljala jedan opasan eksperiment. Među civilima pak nije bilo nikakvog političkog osjećaja, ali od neke političke reputacije, a da nije bio partijski objavljen. Dakle nije se imalo drugog izbora nego sastaviti vladu iz onih elemenata, koji po red poredjenja Kralju uživaju i najpovoljnije poredjenje. Politčari koji su aktivno podupirali režim iz 28. juna, ti su sami sebe disavlikovali za vladu građanskog poredjenja i uzajamnog narodnog povjerenja. U takvoj situaciji nije se moglo promaći bolja solucija od one koja je nađena u prvoj vladj generala G. Petra Živkovića. Predstavnik radikalnog centra Srdić, Maksimović i Uzunović, koji su prvi ustali protiv režima iz 28. juna, bili su takođe kao naručeni za novu situaciju iz 6. januara. Po njima kombinovana vlada bila je sastavljena iz najumjerenijih elemenata Srba, Hrvata i Slovenaca. Ali ni ovi nisu imali da se oporjave u politiku i namjeravali su nastaviti raspisivanje novih izbora na osnovu grčke, koje se nisu ve krupnije za krupnijom. Među pristalicama bivših stranaka počelo je utrkičanje koji će bolje da odgovore novoj vladj. Oni koji u svojim mislićim partijama nisu mogli da izđu na površinu kao i one sebične ambicije, koje su i ranije bile na površini pa nisu mogle da se pomire sa svojom ulogom u općem životu, koji su se opet sa svojom ranijom vladj i polju da pomognu novj režim koji ih je bez rezerve primao k sebi. Ovo šareno društvo starih grešnika i novih vjerolomnika moralo je tražiti neko opravdanje i opravku za svoj postupak. To su našli u integralnom nacionalnom jugoslovenstvu i onosavlj Jugoslovenstvu nacionalnu stranku. Jugoslovenstvo im mnogo se razlikuje od onog kojeg je zamisljao i isposjedivao njegovi izvođači, Dr Stremović i drugi. Oni su kako ih svoj zov, od jugoslovenstva napravili su čitavu zbirku nepročišćenih pojmova. Dovedeni u položaj da svoje vjerolomstvo opravdaju, oni su morali da nešto petljaju i u toj petljici kada su u trčicu utrkičali, oni su i stani počeli vjerovati u svoju laž. U svoju glavnu su oni utvrdili jedan vizionarski san, jednu fiksnu ideju koja graniči sa ludilom. Oni nemogu ni imati snaga za slobodni i pravni pojam. Njihov je ideal nasilna i pohićejska država.

Jugoslovenstvo je više državno političko nego nacionalno etičko pojam. Pod tim pojmom mi shvaćamo da državljansvo ali ne i narodnost. Tako moramo da bude našim nacionalno i etički prema državi a tu se nemogu identifikovati sa rodoljubljem i domoljubljem. To još ne znači negiranje i destruktivno asimilaciju erpetiva i hrvatstva. Tek kroz taj i takav pojam jugoslovenstva moglo bi da postane i nacionalna svijest. Naš protodržavni

narod nije nikad mogao razumjeti te spletnje i zamršene ideologije nacionalnih jugoslovenaca. Narodito on nije mogao da shvati smisao po njima raspisanih izbora u kojima njegova sloboda i sloboda svih je bila u iznaji. I u kojima je on imao samo da potvrdi i prizna po vladj postavljene svoje zastupnike. To sigurno nije išlo u glavu ni samim državljanim pojamima. To su shvatali jedino njegove vlade. Takvim izborima i vjestačkim insceniranim manifestacijama zborovima one su htjele da dokažu kako uživaju narodno povjerenje i da su izvršili svoj posao. Budući imali cijeli svijet budalama, a samo sebe pametnim. Narod to nije mogao da podnosi. Njegova svijest počela je da se bum i da izražava svoje negodovanje putem šapata.

Iza marsejskog sločina, kad je nastalo Velikog Kralja, za čiji su se autoritet zadržali, oboren je G. Uzunović i na njegovo mjesto preopao se Jelić. Svi su se odvojeno odvojili je da je u učinjen kraj ovog bizarnog nacionalizma. Ali smo se brzo razočarali. Vladi G. Jelića upala je u krajnjim ekstrem i otvoreno zaplovljiva fašističkim vodama da naš državni pravni poredak i naša ustavna u avanturu u pravcu, koji nam izgleda da bi mogli dospjeti u jedno tih pristatnika. Oni koji nijesu upale intrige da osuđuju istup udružene opozicije u izmirima, i da ostane sama gospodarka vlasti, ona je zagazila u avireri toror kakav nije zapamćen i bacila rukavica na pošten obraz naroda. Pored državnog aparata, kojim se je samovoljno potpala, za to je imala i kordise nase i teške moralne propale, koji su sa svojom pojavom izazvali opće gnusanje i prezir. Ovakvi mogli su nam da avrate pozornost na onu stranu sa koje prijeti opasnost njihovim gospodarima, a nikoga da objete i pridobiju za njih.

Čitavu udruženu opoziciju, na čijoj su strani bile simpatije ogromne vjere naroda, vladj je oglašila pitomcima Janke Puste i stavila ih van zakona. Na ta i na ta način u ime pravde počeli su da prfaniću nacionalne svetinje oni koji su najviše pozvani da ih štete, pa time sami su pošli granu na koju se use naslanjali.

Mi razumijemo one koji se razilaze na ocjeni dane situacije i zauzimaju različite političke i faktički stav. Imamo i one koji svoje načelo miješaju na osnovu stečenog iskustva korigiraju u jednoj nijansi i prelaze u drugu srodnu političku partiju. Ali nemoguće shvatiti one koji padaju iz jedne krajnosti u drugu, koji iz jedne jednog pola na drugi. Takve dvije krajnosti predstavlja demokracija i fašizam.

Sistem vladavine nije nikakva bogomdana prirodna tvorovina, koja bi bila neovisna od ljudske volje. Svi su sistemi djela ljudske vještine koji se usavršavaju ako i narod postaje savršeniji. Nikakav sistem nije toliko krak, koliko ljudi, koji ga primjenjuju. Nije tako u parlamentarnom nego u vladavini jedne nečujne vlasti. Nije tako u jednom nego u drugom, koji su sa svojim izbornim trikovima izvještali i izopćili parlament. Izmišljotički je da svaki narod ima onakvu vladu kakvu sam zaslužuje. Narod je u socijalnom životu još uvijek jedan nečujan faktor kojeg nekogod dobi ili li subjektivni i duhovni iz njegove sredine. To je tajstvo, koje dopušta da ga mjesaju svađe ruke i pretvaraju ga u lijepe riječi i riječi. Razlika između naj-slobodnijeg parlamentarnog i naj-slobodnijeg autoritativnog režima je samo ta, što dobrotu vlastodržaca u potonjem ovisi od slučajja, a u prednjem slučaju od povremenih, slobodnih izbora sa izravnim i tajnim glasanjem koji dopuštaju da se dobri pronađu i čiji odstrane. Pa i takva razlika dovoljna je za preimstvo parlamentarnog nad autoritativnim sistemom vladavine.

Parlamentarni režim fašista protiv parlamentarizma, a se stasleki parlament i vnapjeranijem vladu — je nerazumljivo. Kakve to use profesor je gospoda fašisti podržavajućeg pod staslekim. Ni pripadnici jednog te istog stasla u pitanjima društvenih odnosa među narodom ne misle

jednako, a kamoli da bi tako mogli misliti pojedinci svih stasla skupe. U fašizmu čovjek mora vjerovati svome vodi kao u religiji Bogu. Tu se nosimje misli i kolobaj. Seljaci su razni su u najrojniji i najstvarniji privredni stasli svađje, a njima se ne daje odgovarajuća proporcija u narodnom predstavništvu korporativnih fašističkih država. Tamo su ovi najviše podređeni deklarativnim elementima koji služe izrabljivačima radnika i seljaka.

Što se tiče vlade i ja sam za vladu stručnjaka vnapjeranijem ali odgovornih pred parlamentarnim autoritetom fašističke vlade koja nije ovisna od naroda i parlamentarne vlade, koja izgrađuje kontrolu vlasti narodnog predstavništva. Vladi stručnjaka kakvu je zamisljao razlika bi se višim poznavanjem povjerenje koje dužnosti i sa punije izraženim autoritetom bez nasilja u narodu i majorizacije u narodnoj skupštini.

Slobodna i dogovora najveštije je pravak svađje koja kao društvene bica a to se ne da ni zamisliti bez slobodno rođene i slobodno izražene misli. Sve kulturne tekovine, use što podliče ugled i dostojanstvo ljudi nad drugu životinjama, use to drugom slobodnoj misli. To pravo na slobodu zbora i dogovora skrueno je, ta sloboda misao prigrušena je u svima fašističkim državama.

E. Bulbulović.

Mi smo čisti, veseljak

Studen najekaz zemlji prsi,
Golo granje svuda strši,
Kruta zima veće vada,
Snoćice na red sada.

A ni čisti veseljak,
Svak nek snježno kopta bac,
I snoće dovucim,
Pa ih ni brz bijeg otisnimo.

Ej veselja i radosti,
U koga su Jake kosti,
Kad ovako letimice,
Sposinito se nabitrice.

I do mlađoj mraka-talo,
Udi, vori, podjednako,
Onda opet pjevajuć,
Svako ravno svojoj kudi.

Prošitaj zadržice,
Uđi iz računice,
Po šitani račice,
Sutra se u školi naći.

Da ne reknu uđelji,
A i našu reditjelji,
Cijeli dan van Bože dragi
Samo igra na pameti.

Već da jesmo dobar daci,
Bila da smo veseljaci,
Bila da smo ljubići,
Kroz granju cijelu eto.

Sarajevo.

R. H. Maldini.

Tko brzo daje dvaput daje

Prinoscima za Merhamet

Jedna slatka riječ — zna se,
Stradaloše god vije,
Nem avljenim rupcem kad se
Suza mu sa oka brše.

Jedan toli kucaj erca
Vise vrijeđi nevoljniku,
Nem varnica što kad fra
Pa se trnu u dekiru.

Izakazana jedna ljubav
Svatom stvoru drugi širi,
Nem ikakav cvijet ubav
Koji cvjeta, a ne miri

Zato nastoj da to prij
Pomogneš dok bjeda traje,
Jer tko činit to umije
Dvostruko on brate daje.

Sarajevo.

R. H. Maldini.

Prenosište »Kolobara«

Preporuča se gospodi iz provincije,
koji dolaze u Sarajevo. Sobe udobne,
čistije umjerne.

Putovanje

kulturno-prosvjetnog radnika gosp.
Hadži Ali ef. Aganoviću po Krajinu.

Glavni odbor Narodne Uzdance u Sarajevu izaslao je svaoga delegata i poslanika u Krajinu, a u drugom redu da posreduje Krajinu i da na priklon odredi razna predavanja po dijamima i čitavcima, a u drugom redu da posreduje na osnivanju povjerenstva Narodne Uzdance.

G. H. Ali ef. doputovao je 8. XI.

1935. u Vrnograđ, da uzme učesća na otvaranju nove velike dijamne u Vrnograđ.

Na svojoj putovanosti pristupio su: zastupnik vlade muslimana g. Dr. Mehmed ef. Spah, g. Nuraga Pender, ministar poslanik iz Carina, zastupnik naroda iz Beheima g. Huseinaga Čumavir narodni poslanik iz Zvornika, zastupnik isogradske Reisa i sarajevskog ulaza-medijama muftija g. Nurkić, te ban vrbaske banovine g. Bogoljub Kujundžić.

G. Aganović bio je u društvu delegata dr. Spaha i dr. Beheima te kad se sastupio dr. Spaha i H. Ali ef. sa šeg veda ka Vrnograđ ogromna masa muslimanskih elemenata oduševljeno je počela klicati voči muslimana g. dr. Spaha i g. dr. Beheima.

Kodje je narod bio toliko zadovoljan muslimani ovoga kraja sakupljeni pod vodstvom svojih stasrešnja i bajraktara sa zelenim barjicama zastavili su automobili i tom prilikom pristupio je omladinac S. Bulbulović, i pozdravio ga stasrešnja dr. Spaha i H. Ali ef. sa vrlo bitranir nijedne našte je ogromna masa svojih spantoba pozdravila vodu bos-herc muslimana sa poklikom »živio«.

Na ovaj veličanstvenosti manifestacije islamizacije bilo je oko 15 hiljada muslimana i veliki broj njihovih komšija prav. vjere.

H. Ali ef. održao je u Vrnograđ dva predavanja počto se je sporazumio sa muftijom da on održa vaz pred dijamom, a muftija dr. Osman medutim mufti ef. i kadija Kanarić nijesu bili voljni da otpočnu svečanost dok g. ban ne stigne u Vrnograđ, pa je svečanost, iza podne otpočela. Bilo je narod hto bio na trgu, to je vaz Hadžin bio kratak i narod ga je umolio, da održa još nekoliko predavanja nasto je H. Ali ef. morao o stati i sutradan u Vrnograđ gdje je održao još dva predavanja sa samom islam teorij i praksom.

Gosp. Aganović održao je predavanja još u ovom mjestima erca carin-skoj to: Podvizuju, Vel. Kladiš, Maloj Kladiš, Pešegradu, Čokalima, Trčeu te u gradu Časnu dva predavanja. H. Hasan ef. Sarajevski, sa miru na pazari dan gdje je prisutno oko 3000 muslimana, a drugi u muslimanskim čitavcima.

Dana 17. XI. ostavio je H. Ali ef. Cažin i otputovao u Bihać, te suga sa bihaćkog stasrešnja dr. Sarajevski, Mehmed ef. Hadžić i drugi koji su za njega izgovor dolazak u Bihać.

Iza jadje istog dana Hadžija je u ovdanjoj dijamri Fetihović održao predavanje — »Islam u teoriji i praksi«.

Na predavanju su bili čitavi duhovni i svjetlovna isogradske i sarajevske nastupili i gg. Redžić ef. Hajrović, Sadik ef. Hadžić, vjestači Osman ef. Redžić školski nadzornik u penziji, Šaban ef. Hadžić profesor, Hasan ef. Sarajevski čitavski bliznjak i drugi te kad ovdanđe medrese.

Predavanje je trajalo islam u teoriji i islam u praksi, pa je povukao paralelu između prijev alchekstva Uvženim Dini — Mubina i današnjih i došao do zaključka da mi muslimani nijesmo pravi muslimani, pošto se ne držimo ne držimo islamske propise, kao prvi muslimani, koji su bili jaki, kulturni i napredni, te drži se pravi islam Uvženim Islama za ne punah 70 godina ovojšiji su pola svijeta, šireći svjedo kao pojedinci kulturni, a kad je današnja kulturna vnapjeranijem muslimani bili su lučeno kulturni i napredni dandaj trpili use dobre ustanove i islamske pa su postali jad, napredni i kulturni, a mi muslimani ne drži se islamskih propisa dok smo u državi tebi bica, jer kašogod Nijemci i Francuzi moga biše

napredan i kulturni tako možemo i mi, ako se budemo u prvom redu striktno držali uslovnog Dina—Munana.

Predavač nadalje vrlo detaljno sa jakim argumentima dokazuje prisutnost na koji način trebamo da idemo t. j. kojim pravom trebamo da se držimo pa onda da će nam biti sreća i blagostanje u ovom našem svijetu, te ističe poštovanost svih halifa Ebu Bekira, Hazreti Omara, Hazreti Alije te veli, da Hazreti Omara čitavi svijet bez razlike vjere smatra »velikima, jer da je činio dobra za čitavi svijet a ne samo za muslimane.

Predavač je G. Aganoviću silno sa dojmom prisutnost na su ga umolili da na 18. XI. u ponedjeljak iziđe podne u istoj odijel odijel viz obzirno da je tog dana pazar i imaju prilike braća tešaci doći u džamiju i čuti vau. Predavač se odziva i održao predavanje o istoj temi.

Istoga dana u jancije u ovdajnoj muslimanskoj džamiji skupili su se muslimani da vide ovaj čuvenog mladog halifa, pa su ga opet umolili da im održa predavanje jer da su bili uslijed pazarnog dana spriječen da dođu u džamiju. G. Aganović je održao predavanje u jednoj predavačnici, gdje je potpisao dosadašnji rad glavnog odbora Narodne Uzdariće i tom prilikom naglasio da Narodna Uzdarića nije održao kako sprakto tako niti hrvatno, nego čisto muslimansko kulturno društvo, kojim je dužnost ost odražati svoje političke i kulturne pravi i kratično muslimani, kad budu takti muslimani dobre državljanji, a nakon svojih studija da im prepusti da se u pogledu nacionalizma opredijele kako hoće. Ističe kao primjer da je N. N. arendokoskupa u internatu Narodne Uzdariće, gdje su se razvijali društvo hrvaštvo, radi čega je Uprava bila prisiljena držati se gornjeg načela istoga daka isključiti iz internata.

Predavač apelira na prisutne, da se u ovakovo društvo upisuju za članove jer je time da koriste sobi i islamskoj zajednici.

G. Aganović rađači za Uzdariću nigdje gdje je o njoj govorio nije kritikovao niti napadao kulturno muslimansko društvo Gajret, te je zahvalan Gajretovim radnicima u Bihaću, koji su došli u džamiju da sačuvaju njihov vau kao i predavanje u džamiji.

Rezultat radu u Gazuinu u pogledu Narodne Uzdariće isti ovaj: G. Aganović osnovao je u kazinskim sruzu ova povjerenika: U Vojvodini Vukobrat, Čašćina, Majko Kladiš, u Bihaću se je zahvalio dosadašnjim povjerenik u Marat Ibrahimović, kojem nije uspjelo proširiti ideju Narodne Uzdariće, niti obrazovati odbor, pa se je tu dužnosti primio gradski načelnik G. Muharem Galić sin ujednog vodu ovdajnih muslimana G. Suljaga Gačica.

Pošto je novi povjerenik vrlo ob-

ljubljiva ličnost a uz to još i agilan narodni radnik to čina nađe da će Uzdariću u Bihaću napredovati bolje nego do sada.

Dana 19. XI. 1935. u 14 sati otputovao je naš uzvati član G. Aganović u društvu sa imamom G. Fazlom, koji je pratio čitav njegov život u Bos. Krupu i dalje prema programu.

Tražimo od nadežnih vjerskih vlasti da nam ovakove sposobne i savremene ljude šalju u naša sredina mada dvasp u godini, da našim islamom elementima kažu sve ono što im treba, a što mu ne treba a to bi se moglo ostvariti na taj način da se svake godine u budžet islamske vjerske zajednice votira primijena svota sa putovanjem ovakvih Sejjar-Vaiz kao što mi naš dragi H. Ali ef.

Završavaju ovaj broj i molim Sve višanjej Allahda da puni rizi godina poživši našeg H. Ali ef. na ponos i čiku cijelog našeg Ehmil-Islama. Bihać. Poamrat H. H.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Može se sa apsolutnom tačnošću tvrditi, da nije bilo one nepokolebljive odanosti Hazreti Ebu-Bekirove, koga je Bog pomogao i učvrstio u njegovom odanosti, historija Islama bi bila potpuno drugačija. Ova čvrstina i nepokolebljivost Hazreti Ebu-Bekirova se ispoljila onda kad je općenito među muslimanima zavladao potištenost i malaksalost i kada su najodličniji i najhrabriji bili izgubili svoju prisobnost.

Ranije smo ukazali na to, kako se izjavio izbor prvog halifa u dvorštiti Benu-Salide prema izlaganju poznatog učenika El-hudrije, ali kako je ujedno od najvažnijih događaja u društvenom i državnim životu muslimana izmiješano u širim potizmama ovaj čitav događaj i izložiti njegove političke, kao i islamske i političkom životu muslimanskog društva.

Pošto se Boži Poslanik preselio u vječnost svijet je bio svjestan toga, da im je potrebno da svoj postavu vode. Tada je Abbas-bin-Abdul-muttalib sreo Alija i rekao mu: »Priznaj mi, kade da je stric Božjeg Poslanika priznao stricivca Božjeg Poslanika za vođu i izrazio mu vjernost. Završite se tu svoja porodica, pa kad bi bude onda to više neće niko moći poreći. Ali je odgovorio: Ko to traži, da se ova priča izloži, a mi ćemo biti kao i ti, kao i Abbas je sreo Ebu-Bekira i rekao mu: »E ti si Boži Poslanik odgovorio: Ne. Zatim je sreo Omara i pitao ga isto kao i Ebu-Bekira, ali i Omer mu je isto odgovorio.

Našim je pozitivno utvrđeno da Boži Poslanik pitanje nasljedstva nije ostavio sebi da Ga On riješi, jer zato nije bilo potrebe, pošto je zajed-

nica bila sreća za te poslove. On u tom pogledu nije ostavio nikakve oporuke, nego je pustio slobodnom izboru naroda, da između sebe izaberu koga nam najodstojniji je za svoja vodu. Da je On odredio sebi nasljednika, to bi postao zakon i narod bi izgubio sva svoja prava na izbor i na izjave državnim i svojim društvenim životom. To bi bilo i danas najjače oružje u rukama apolitičara i raznih autoritativaca, koji bi na taj način pobijali i onemogućivali av priistae demokracija i slobode.

Prvi poslanik Alije njegovom stricu Abbašu: »Ko to traži, da se av dužnost povjeri drugima osim nase, ne mogu se shvatiti. To bi bilo sputavanje narodne slobode, a tu slobodu nije ograničio ni Kur'an ni hadis. A to su osnovni zakoni Islama.

U Kur'anu se nigdje izričito ne govori o hilafatu.

U sunnetu nemamo ništa što bi upućivalo da hilafat treba da ostane u porodici Božjeg Poslanika, pa prema tome Hazreti Alija nije imao pravo da kaže: »Ko to traži, da se av dužnost prebaci drugima.

Istina u sunnetu se razlazi jedan hadis, koji se broji među valjane hadise, a u kome se govori da hilafat treba da ostane u plemenu Kurejša, i to je plemu iz koga je i Boži Poslanik, ali je ovaj hadis valjan, onda ga treba prihvatiti vjerovatno, ali ga u tom slučaju treba smatrati rečim tajpovim nagovještavanjem, a ne da se halife moraju naročito uzimati iz toga plemena. Ili se može tumačiti tako da su Kurejševci najodstojniji da zauzmuju hilafatski položaj i čuvaju ga dok su najjači muslimanski elemenat.

(Nastavak se.)

Za naše žene

HAZRETI AISA.

(Nastavak.)

ROĐENJE HAZRETI AISIN.

Prvi msi Umri-Rumane je Abdul-lah-el-Edsi. Poslije njegove smrti ona se preudala za Ebu-Bekira i rodila mu dvoje djece. Jedno je Abdurrahman, a drugo Alija. Sve istorije prebukuju prve godine života ovog halifa.

Pisac velikog historijskog djela »Tabekati Ibi Saad tu godinu njenog rođenja postavila od prilike i veli da je rođeno početkom četvrtne godine Hazreti Muhammed alejhis-selamu rođen. I da je desete godine po rođenju vjernost priznao, ali av ne može nikako biti tačno. Ako je on rođen četvrtne godine po poslanstvu, a desete godine vjerna tu znači da joj je moglo biti jedva šest do sedam godina. Neka se pretpostavi da je ona u šestoj godini života vjerna, tri godine prije hidrata, a u mjesecu ševvalu prve godine života je prevara — Prikaži ali sve je već kano.

Filipović je u ovoj aktovici iznio mnoštvo zanimljivih misli, sprovodnih kroz dca sa svježinom i sugestivnošću, sa potpurnom iskrenošću, o kretnošću. Aktovici Filipovića, av znatno izlazi iznad mnogih djela sa kazeislne literaturne i idavja se iz mnoštva vašaških i površnih komada, pisanih nas uveseljenje publike. Čitajući ovu aktoviku dobije se ovaj utisak:

Prirodo je zbilja jedna umjetnička priroda, daroviti kazališni pisac, dobar umjetnik u slikanju ljudi, našeg života i bosanskih krasna. U njemu se kao u pravom umjetniku ljudi, palanački život i priroda dobiti jednog izvanrednog i savršenog slikara, čiji plastični i reljefni potegni možemo savršeno vidjeti.

Dovoljno je samo navesti ovu ocjenu na »Prikraku, koju je dala porota

nja udovica. To bi značilo da je rođena u julu mjeseca 614 godine po isa alejhis-selamu.

Prema tome, da bi se mogli bolje shvatiti historijski događaji koji su u spomenutom djelu naznačeni treba istaknuti da je Hazreti Muhammedovo poslanstvo u Mekki trajalo trinaest godina, a u Medini deset godina i da je Hazreti Aisa rođena četvrtne godine po poslanstvu.

Hazreti Ebu-Bekirova je kuća prva u kojoj je svijetlo Islama zasjalo. Radi toga Hazreti Aisa za čitavoga života i u djetinjstvu nije nikada dala svoje ime kakvu pogansku ili nevjerničku riječ.

Hazreti Aisu je došla Valova žena na koji je bio pomaat po ovom nadimku Ebu-Luflah. Valov brat Eflah je postojao Hazreti Aisu a to mu je bio dovojni i Boži Poslanik. Aisin brat po mlijeku i također česće posjedivao Hazreti Aisu.

Ovdje završava izlaganje pisca spomenutog djela o godinama Hazreti Aisinim. U drugom dijelu velikog djela »Asri Saadet« u kome se opisuju život i rad Božjeg Poslanika, opirimo se govori o historijskim podacima iz života Hazreti Aise u kome je izmešano povee drugo mišljenje od ovoga, što ga iznosi Ibi-Saad, pa ćemo to ovdje izmijeti.

Pisac ovakoga djela ističe da je u svima historijskim izvorima prebucena godina njenog rođenja i to je jedna stvar koja je izvan sumnje, ali kada njezina bi matičnih ureda, koji bi nam to mogli tačno saopćiti, konačno se se bavili samo u toku da utvrdje godine rođenja znamenitijih ljudi, pa tako je i sa rođenjem Hazreti Aisinim. Pisac se zadovolji sa ovim historijskim izjavama, te prema tome i mi ostalo kažu, da je to tačno da je ona vjerna česte godine svoja života, da je prešla u dom Božjeg Poslanika kad joj se navršilo devet godina i da je četvrtne godine poslanstva rođena.

Mislamo zasnajivati lo na izvjesnim temeljima da o ovim historijskim podacima o rođenju i udaji Hazreti Aise treba i potrebno je da se to podvrgne ispitivanju. Mi ne sumnjamo da je to potrebno učiniti, što više uvjerimo se da ćemo tako doći do nekih novih činjenica. Do sada se trudilo da se produži i ista vijest, koja se u izvjesnim kolima, ali ovo je činjenica koju čemo istaknuti nije posvećena nikakva pažnja. Pored toga, toga što ovaj činjenici nije posvećena nikakva pažnja ipak ima mogućnost, da se pomodu nje ta stvar pobliže ispita i utvrdi.

Prvi dokaz naš po kome će se moći utvrditi da je Hazreti Aisa rođena prije nego što je istaknuto jest jedan hadis, koga nam sama Hazreti Aisa.

(Nastavak se.)

Pretpatite »ISLAMSKI GLAS«

Služaj Rasima Filipovića

Povodom njegove najnovije aktovke »Prikraku, koja je nasgrađena na zajedničkom natječaju Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca i zagrabečke Radio stanice.

U masi naših mladih i najmlađih sluđi od peraa, koji hvata Bogu, ni je mabo, treba sa povalnom zabljekiti jedan osamljen sluđaj.

Rasim Filipović nije nam nepoznat; auraluje u gotovo avima našim bolnim činopisima, gdje je stekao pažnju i povalnu čitaošću. U prvom brjeme japežen je kao pisac ovela i brjave je novela i niza književnih prikaza, a poslije se, u glavnom, zadržao na pisanju kazališnih komada iz našeg muslimanskog života. Poslije »Zelenog demona« osti nedavno je izasla iz štampice i njegova najnovija aktovka »Prikraku. On je u svim svojim knjižnim piscu, i stoji potpuno sam i u samom u našoj novoj literaturi. Njegovi kazališni komadi, iako su iz našeg suvremenog života, ipak nase, zagrjavaju, razmještaju i donose prijedat i rijetko raznoženje, a njemu je ime jednog od naših najboljih mladih kazališnih pisaca.

»Prikraku« samo dopunjuje njegovo stvaranje i potvrđuje njegov talent. Tu je prikazano ožimanje voljene djevojke, što se često dešava u našem savjedsinjem životu. Alijaga Zvirkić spovednik daje svoju keri Hajriju, preko njene volje, svome šuri Zulfo. Zulfo je star, a mlada djevojka Hajrija voli svoga ašika mladog mušaka Omara Smajlića, koji je najbolji jara njen zineza brata Salke. Pomoću Salke dolazi Omer, da otme Hajriju. Zovu je, da tade. Njihovo kretanje i dozivanje u bašči čue je Alijaga. Otvara prozor i iz puške puca u pomećnu. Nije nikoga pogodio. Oni bijede i Halirja, ali se u svjetlosti. Na sjelu kod Alijage nalazi se i njegov šura Zulfo. Ovu mu preporučuje, da je odmah vodi, što i čini. Dolaze svatovi i vode Hajriju, Zulfoju kući. Njezin ašik Omer, brat joj Salke i ostak jara sakrivaju se u haremu, poštajući šuđne i neartikulirane glasove. Nastaje strasna zvijaga, praask, grmljavina, a na baščima se nalaze divje glazne urene lutanje sa ljudima i njihovim jezicima i razapljenim željstima.

Istaknutih hrvatskih pisaca i kazališnih stručnjaka, pa da ova tehnički dobro opremljena aktovka kao zasobna knjižica bude dobro primljena, rado čitana i prikazivana na našim pozorištima.

Vrlo interesantna aktovka iz bosanskoga narodnog života. Scena su lijepe kompozirane i osobito podese za scenstvo izvedeno, dok folkloristički umeci narodnih dostoćia i pjesme podaju čitavoj glavi osobita živahnost. Dramska radnja lijepo razvijena i obraduna, tipovi sigurno i jasno karakterizirani.

Svakako bi bilo poželjno vidjeti ovu aktovku na pozornici. Našim piscima a naročito mladim talentima, treba dati prilike da na pozornici urvide svoje nedostatke, prošire i upotjebu scenstveno osjećanje i znanje. Bez te mogućnosti, uvijek će se više oslanjati na teorije, a varda tužiti na nedostatke naše dramske literatue.

Pisac aktovke preporučuje, da se njenom autorki dade i svojoj aktovki treba posvetiti ozbiljnu pažnju.

Muhamed Ajkić.

Pošaljite pretpatite

Trgovacki stalež i industrijske prodavaone

»Trgovacki Vjesnik« u broju 47. od 16. novembra donosi članak pod gornjim naslovom u kojem se između ostalog donosi i ovo: »Običaj na neke talasne i namo nepravilne ljive poljane, koje se baš ne mogu nazvati čašama, u borbi protiv Bata, dajući im da otvoreno kašljaju o toj borbi i svoj sud.

Otvoreno naglašeno jednu stvar: Bata koja se vodi samo protiv Bata, a ne i protiv ostalih silnih podataka, — a isto tako, i logično ime te borbe samo protiv Bata, ali ne protiv svih ostalih, bez obzira na vrst i struku posla, čini nam se nekako čudno i problematično, kao da drugačije ne bismo izgledali, ma da baš tovari ustaju sa svoje on, u koje se im javnosti ta borba vodi, je da je tu, jer je u stvari jedini i adekvatno koncentrisan samo na Bata, po ardu prijava konkurencija i konkurentni industrijski kapital. Dakle ne radi se o borbi nezaposlenih poslodavaca i poslodavaca, nego o borbi između trgovaca protiv Bata, koji im tolike šteti kroz »ekvidenciju, je li to konkurencija borba kapitala angažiranog u običnoj industriji, koji se bori za što veći dobitak i za što obilnije dividende, a Bata im, kako izgleda u tome pravcu mnogo smeta.

Nal list kao čisto trgovacki stalež, vodi li i u dalje borbu, je opravdano interes i za dobro trgovackog staleža i pojedinih trgovaca, ne on ostalih i mora ostati takvu čudnu, bolje rečeno nečemu, koja se vodi novom krupnom kapitalu protiv kapitala, sa istim ciljem i svrhom kao što ga imade podnase protiv koga se ta borba vodi.

Treba zaključiti još jedan zaključak: Zašto stanoviti obični radnika, a toke pojedini obični obični vode u tokove ograničeni i nekako čudnu borbu samo protiv Bata, dok im ova ostala obična industrija i njene industrijske prodavaone ništa ne smetaju, nego im čini jedini radnici (obitnici) ne vode upravo nekakve borbe protiv »Tivara« i silnih podataka? Tako čak i »Radnici« Novine ne piju protiv tog proizvoda, iz čega slijedi, da vrag nije tako crn, kako izgleda i kakviti ga se deli prikažu.

Iz svega toga se čisto može zaključiti, da borbu protiv »Bate« ne vode radnici ni obitnici, ni trgovci, već nekko treći, a to je, u stvari, Bata. (Tko je pak to, o tom čemu govoriti drugom agnom). Dakle, ista ova borba i nadziranje čini nam se, da stoji konkurentni interes voljnih i krupnog kapitala u domaćoj običnoj i uopće običnoj industriji, a trgovacki stalež sa tom i takvom borbu na ču i ne li imati ničega zajedničkog.

Neki anonimni i nepoznati osobe se bori protiv »Bate« čini se im glavni cilj taj, da Bata najdi, a oni sa koje taj odbor u kampanju vodi, da uspije, jer samo vidi da se od strane tog anonimnog odbora vodi akcija samo protiv Bata, a ostavlja se po strani ova ona podnosa koja posluje i radi i tako i »Bata« čini je to logičnost? Ako se vodi borba protiv industrijskih prodavaca objektivno i pravedno, onda nije u pitanju Bata kao jedinica, već ova industrija i ova industrijske prodavce, bez razlike na struku, dakle općenito borba protiv industrijskih prodavaca, a neindividualna, što drugim riječima znači, zadržati jedne da se prošire druga, a to je nemoralno i nečasno.

U ovom izvod iz članka donekle radi toga, što se iz njega može vidjeti da je »Bata« u punom uvjerenju da svoj stalni ne vodi borbu protiv njegovog rada, već krupni kapital a u čijem se rukama taj krupni kapital nalazi, može se samo od sebe naslutiti.

MERHUM HADZI BUNJIJA PARALIC.

U petak 23. novembra, preminuo je u Bos. Krupni ogledni starac H. Huzajija Paralic, u 76. godini života. Sahranjen je u subotu 25. novembra, uz mnogobrojno nazočanstvo građana.

Rahmetli H. Huzajija se istakao u politici, te je dugo godina bio vođa brve J. M. O. i njen vjerni pristalica i saradnik. Zauzimao je položaj općinskog načelnika, na koji je polazio bio isabran prilikom općinskog izbora prije 60. godinu. U njegovom domu, na sase je ostalo mnogo djece i dvoje sinova — umeka, Musto Alaha d. i. da njegovoj dazi podijeli svoj domaćinstvo, a njegovoj djezi pravi ujetu.

SMRT MLADOG UMJETNIKA.

Iz velikog žala svjedoče koja je dala sa- rajevska Sr. gimnazija, uganusa je jedna, koja je, bez sumnje, najviše sila.

Na dan 15. novembra, dok se vraća rađa, ispušten je svoje plesnita dionica i sa svrhom sa otvario u velikoj tuži, poslije teške bolesti, u 23. god. života, kada je najvrio da živi, u vrijeme mladosti, bivši dak sr. gr. i glazbeni, student puka i umjetnik Huzajija Karamić.

Tužna vijest o gubitku naše i po- nozna još rano u jutru, prenesena je mu- liovinom brzinom i ostavila bolni utisak i na one, koji ga dovoljno ne poznavale, a da i na govornice o njima, koji su potpuno svi- jesh tog čovjeka. Bio je dika i ponaša se samo svoje čestite porcije, svojih drugova i svoja rodna mjesta. Građanin, već se njime mogao da diže, pored škole, kroz koje je prošao kao odličan dika, i kulturno-prosvjetna društva, gdje je bio član onaj i komunističar i narodnjak.

Od osnataka do danas, Narodna Biblioteka u Građanin, najviše duguje za svoje uspjeh i napredak, rahm. Huzajija, svome dika onaj. Onaj bio je tambarakle shovre u ovom društvu i ude omladine notalno avira- nja. Otvorao je i pjevacki hor Nar. Bibl. u kojim je imao odličnog uspjeha za svoje prirode. Kompozovao je više pjesama.

Kada je Nar. Biblioteka postavljala stal- na posmrtna, on se sobom izostavio ka- lise i tom prilikom samo, pored ranije po- znatog muzičkog talenta, ostari i njegov lijev silarski rad, time nas je sačuvao. Svi- rao je violinu odlično, a vrlo dobro se sna- bio i na mnogim drugim instrumentima. Bio je odličan notalnik tako a sviraću ta- ko i u pjevanju. Od svih instrumenata naj- više je volio violinu i kao prvi virtuos stekao je velike simpatije kod svakoga, ko je makar jednom čuo svak njegove violine. Sa udjeljenjem za ga stalni predio godinu u Brčkom i još nekim mjestima. Pustavacim gdje je bio na putnji i svugdje sa velikim odmišljenjem timen. Kad god se znao, da će rahm. Huzajija svirati na nekoj priredbi, uvijek se uzalazne rasprave i ne sumja se u odličan uspjeh. Vrelo je, u čijem gije nje- govi i njegove violine, dok se njom gospoda- ro i njegov vidiki stalni i dok su po njemu dika prelati brojčano-voznim brzinom njegovi stalni predi.

Njegov prelati odlični, se smatralo sa- za njegov uspjeh i predi smatralo, jer je makar jednom čuo svak njegove violine, dok se njom gospoda- ro i njegov vidiki stalni i dok su po njemu dika prelati brojčano-voznim brzinom njegovi stalni predi.

Njegov prelati odlični, se smatralo sa- za njegov uspjeh i predi smatralo, jer je makar jednom čuo svak njegove violine, dok se njom gospoda- ro i njegov vidiki stalni i dok su po njemu dika prelati brojčano-voznim brzinom njegovi stalni predi.

Rahmetuhal silah rahmetan vasilah. Osmam Mehinić.

NATJERAC ZA UPRAVNEJENA MJESTA PR. GR. POGLAVARSTVO U SKOPLU.

U sklopu donosi »Vardare« koji li- žati u Skoplju, razpisao je akciju gr. po- glavarstvo natječaj sa popunjenoj upravlja- niji mjesta i to: jednog referenta izvršno- manskog objekta, sa mjesecom platom od Lit. 1580.—; jednog pisara vojnog objekta sa mjes. platom od Lit. 1365.—; jednog pi- sara tekstarskog na platom od Lit. 1267.—; i jednog registarista arhive uz plat od Lit. 1267.—.

Prijave sa potrebnim dokumentima prima- će se zaključno do 25. decembra ov. god. Kandidati koji se budu javili za popunu ovih mjesta, pored općih uslova iz § 8. Zak. o činovnicima, trudi se:

a) sa referentom izvršno manskog objekta da je izvrši pravi fakultet, ili ako ovi ni- je, onda da ima izvršno srednje ili njo- vran stručni škola i najmanje dvije godi- ne upravnopolijske ili općinske službe ili tri godine službe kao »vokoviti«; b) sa pisara tekstarskog i vojnog objekta i referentom arhive, sa izvršili srednje ili njo- vran stručni škola. Preostalo ima- ju kandidati sa pravom.

Nestalo 77 putnika. Prilikom brodoloma turskog parobroda »Imbros« nestalo je i po- ginalo 77 putnika. Od putnika koji su spa- šeni mnogo ih je upućeno u bolnice sa li- ženje.

Turska vlada namjerava uvesti metopol na svakovrsto ugljen.

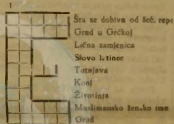
Ruko-Turki ugovor o prijeteljstvu pro- dužen je na daljih 10 godina.

40.000 radio aparata nabavila Turska vlada, koji će se porazdijeliti u maslini varo- šima i selima po školama. Aparati će biti podijeljeni besplatno, jer se pomoću radio aparata širi širi prosvjeta u narodu.

U Samsun Turska Rep. osnovane se in- stitut za ispitivanje duhana, po usoru na postojeći institut u Mal-tepih masi istan- bola, koji će se saditi i prodirati. Svrha mu je da radi na poboljšanju kvaliteta du- hana.

POPRAVKOM DEAMIE U VELIKOJ.

Povodom inspiriranja, prethodnika u m. povjerenstva g. Hafiz Salih ef. Dozica iz Derventa, konstatovano je da većinom naše ebnaje, da je vrlo nuno preuzeti temeljit popravak naše Fehlike dijamie, koja vuče svoju historiju iz doba Sultan Fatihova, kad je stajala na mjestu bio nametnuli, nego li danas. Stranici poljudi naša mje- sta Velike je bio značajan u doba Fatih Mehmeda, kada je bio najbliži okraj sa očajnim narodom pri prelazu na Islam. Dobro je poznato da je tom prilikom u o- dječim krajevima Lajide, B. Kobal i Va- lida pri, primili Islam, pa je baš na de- nalne nabavio i od svakoga nabavljao- no mjestance bio raadnica plemstva i be- govata ovdajskih krajeva, kao što i je sa- mošten Pehan dobio mnoge privilegije za odvajanje svojih individualita. Imajući na- ovo sve na umu opremili smo se sa na- šim Hafiz ef. da na njegovu inicijativu oca- valni smo akcioni odbor za popravak ov- ih.

Od 1-10 njeka u Meksikopolju.

Tko riječi ovu »Krisopolju« dobiva jedan par muških čarapa, koji je darovala firm Edhem Šabanović, trgovac, Predimart ul. broj 8.

ZA RAMAZAN:

DVOPEK izrađen sa čistim kraljicim maslacem dobijete uvijek svježu u svakoj trgovini pod imenom »ORIENT« »LEKROVITI DVOPEK« kao sve druge naše artikule »Rahmetuhal«, halva i sve u umjetno- cina. »Orient« tvornica bombona BRACA A. RIFOVIC, Sarajevo, Aleksandra 17.

UKRANA

Industrijsko i Trgovacko Dioničko Društvo DERVENTA

Mehanička Tkaonica, bojadilaona ubjela i apretura.

Proizvodi sve vrste beza, botane kao i šarenu pamučnu robu, kao Oksofordi, Zefiri, Hla evine (Caigovi) Šaghir i d. te kuhinjske kere, stolnjake i peškire. Cene su umerena, a roba je odličnog kvaliteta sa stalnim bojama.

Ponude sa uzorcima i cenovnikom dostavljamo na zahtjev besplatno.

ZA MEVLUD:

MEVLUDSKE BONBONE (BEEERLAME) u narodu izrađenih di- cima, pakovane i nepakovane dobijete kod poznate tvornice bombona Orient BRACA A. RIFOVIC, Sarajevo, Aleksandra 17. — Cijene najumjere- nije. Poruška brz.